

RÓZNE

ZPRÁVA O ČINNOSTI FILOZOFICKÉHO ÚSTAVU SAVU ZA R. 1952.

V ideologickej náplni i v konkrétnych pracovných úlohách nadväzoval Filozofický ústav r. 1952 na líniu z minulého pracovného obdobia. R. 1951 načrtnol si totiž ústav perspektívny plán, k realizácii ktorého sa plne pristúpilo až r. 1952. Po určitom období, v ktorom sa naši filozofickí pracovníci venovali prevažne štúdiu marxizmu-leninizmu a sprostredkovali ho verejnosti vo forme výkladov, popularizačných článkov, štúdií a najmä prekladov (porovnaj publikačnú činnosť a FS 1950, 1951), nastal r. 1952 obrat k pôvodnej vedeckej tvorbe. Táto zásada originálnej tvorby a primknutie sa k domácej filozofickej problematike a potrebám priniesla sľubné výsledky, najmä so strany mladších vedeckých pracovníkov. Bez toho, aby sa zanedbalo intenzívne štúdium klasikov marxizmu-leninizmu a ich vedeckej metódy, zintenzívnila sa jeho tvorivá aplikácia na naše domáce potreby. Takýto postup nám ukladá budovanie socializmu v našej vlasti. A tak všetkým okruhom problémov, či už ide o boj proti zvyškom buržoázných ideológií, či o rozvíjanie socialistickej ideologie, či o prehodnocovanie našej národnej filozofie a vyzdvihovanie pokrokového odkazu veľkých osobností minulosti, venovali naši pracovníci pozornosť v rade pôvodných článkov, štúdií i samostatných publikácií.

Pravda, kvantita týchto prác bola závislá od kádrových možností, ktoré sa ani r. 1952 nezlepšili. Nedostatočný rast mladých kádrov zostáva aj naďalej prekážkou širšieho vybudovania Filozofického ústavu a teda i väčšieho rozmachu jeho práce. Počet interných pracovníkov je ako v minulom roku. Sú to:

Dr. Elena Várossová-Segéňová,

Dr. Stanislav Felber,

Dr. Teodor Münz.

Vedenie ústavu sa oproti minulým rokom stabilizovalo. Predsedom ústavu sa stal v januári 1952 rektor SU prof. Dr. Igor Hrušovský, interným vedením ústavu bola poverená Dr. Elena Várossová.

Zprávu o konkrétnej činnosti FÚ SAV možno shrnúť do niekoľkých bodov.

1. Filozofický ústav sa stal r. 1952 skutočne centrálnou filozofickou inštitúciou na Slovensku. Pokračoval v úzkej spolupráci s Katedrou dejín filozofie a Katedrou dialektického a historického materializmu. Okrem toho nadviazal styk s inými filozofickými inštitúciami, s Maticou slovenskou a po vyhlásení ČSAV s jej Filozofickým kabinetom.

Spolupráca s profesormi, asistentmi a mladým vedeckým dorastom katedier bola plánovitá. S. prof. I. Hrušovský, prof. A. Sirácky, prof. M. Topoľský, doc. L. Hanzel, asistenti Dr. V. Filkorn, Dr. J. Kocka a J. Martinka boli členmi Vedeckej rady a zúčastňovali sa na všetkých pracovných schôdzkach ústavu. Aj ich vedecká a publikačná činnosť bola podchytená v ústave. Vedecký dorast spolupracoval s ústavom

najmä na *Náčrte dejín slovenskej filozofie*. Za účelom výskumu starých filozofických prameňov zorganizoval ústav exkurziu do Matičného archívu a prešovského kolégia. Exkurzie sa zúčastnilo okrem vedúcich šestnásť poslucháčov filozofie.

R. 1952 založil ústav podrobnú kartotéku externých spolupracovníkov, a to aj z radov stredoškolských profesorov. V prípade potreby ich mobilizuje a poveruje skúšobnými úlohami.

2. Už dávnejšie sa pocítovala potreba prehľadného spracovania dejín slovenskej filozofie. K realizácii tejto požiadavky pristúpil ústav v apríli 1952 usnesením o vypracovaní *Náčrtu dejín slovenskej filozofie*. Táto práca sa stala hlavnou náplňou pracovného plánu FÚ SAV, ktorý si vytvoril pracovný kolektív, pozostávajúci najmä z absolventov filozofie. Za prácu v jednotlivých obdobiach, ustálených podľa periodizácie, zodpovedajú:

v období do r. 1789	Dr. St. Felber,
v období od 1789—1848	prof. Dr. M. Topoľský,
v období od 1848—1880	Dr. E. Várossová,
v období od 1880—1918	prof. Dr. A. Sirácky,
v období od 1918— do dnes	prof. Dr. I. Hrušovský.

Do konca r. 1952 sa urobily najdôležitejšie prípravné práce, sbieranie materiálu, excerpcie a podrobné vypracovanie sylabov. Niektoré individuálne príspevky boli už tiež vypracované, napr. Začiatky filozofie na Slovensku, humanizmus a reformácia (vypracoval Dr. Felber), Učená spoločnosť malohontská (vypracoval Dr. T. Münz). Celkovým vedením a organizovaním práce na *Náčrte* je poverená Dr. E. Várossová.

3. Publikačná činnosť ústavu bola ochudobnená oproti plánovanému stavu tým, že tri pripravené prekladové publikácie z edičného plánu vypadly. R. 1952 vydal ústav významný preklad *Demokritos a ostatní grécki atomisti* (preložil Dr. M. Okál). Ústav ďalej pripravil do tlače tieto rukopisy:

Stanislav Felber, *Ján Bayer*,

Igor Hrušovský, *Niektoré otázky gnozeologie*,

Miloslav Okál, *Štúdiá o Demokritovi*.

Ústav vydal dva polročníky Filozofického zborníka. S problematikou, ako bola vyššie nastolená, vyrovnávajú sa v Sborníku v pôvodných prácach okrem starších filozofických pracovníkov (Felber, Hrušovský, Sirácky), mladší pracovníci Váross, Filkorn, Várossová, Münz. Sborník prinášal okrem toho bohatý prehľad literatúry, recenzií a oboznamoval tak čitateľov so všetkými závažnými a aktuálnymi udalosťami na filozofickom fronte.

4. Ústav mával pravidelné pracovné a redakčné schôdzky. Pracovných schôdzok bolo 18, redakčných 6. Kolektív, pracujúci na *Náčrte*, prediskutoval svoje problémy na dielových schôdzkach, na konzultáciach s vedúcimi pracovných skupín, ako aj na poradách celého kolektíva.

Celkove možno povedať, že Filozofický ústav rozvíjal svoju prácu v uplynulom roku plánovite a organizovane, že si vytýčil správne úlohy a snažil sa ich s plnou zodpovednosťou aj splniť. Z dosiahnutých výsledkov, najmä v práci na *Náčrte* možno súdiť, že budúci rok bude pre filozofickú tvorbu na Slovensku ešte úspešnejší a že filozofia prispieje svojou hrivnou k socialistickej výstavbe našej republiky.

